

ליל שבת קודש פרשת וארא ה'תשס"ב

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ו, המדבר ממדת היראה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), במה מעלין את היראה? בבחינת משפט, כמו שכתוב (משלי כט): "מֶלֶךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד אָרֶץ", וארץ הוא בחינת יראה, כמו שכתוב (תהלים ע"ו): "אָרֶץ יִרְאֶה", הינו שמשפט את כל עסקיו, כמו שכתוב (שם קי"ב): "יִכְלֹּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט", הינו שמשפט וידין בעצמו כל עסקיו, ובזה יסיר מעליו כל הפחדים, ויעלה בחים. יראה ברה וק"ה, ותשאר אך יראת-השם ולא יראה אחרת וכו' וזה בחים. אפרדע, בחים. עלת. היראה לשרשה, הנו דעת; פי אפרדע היא מלה מרפבת: אפר דעה (תנא דבי אליהו ז' ובכונות ההגדה), וצפור הוא בחים. יראה, בחינת ארץ, כמו שכתוב (ישעיהו כ"ד): "מִכְנֹפֵי הָאָרֶץ זְמִירוֹת" וכו', וכמו שכתוב (שם ס): "מִי אֵלֶּה" - אותיות 'אלקים' - פעב תעופינה" וכו', ודעה היא שרש היראה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד גדול במדת היראה, ואיך כל אחד ואחד יכול לזכות להעלות מדת היראה לשרשה, לירא וליפחד רק ממנו יתברך לבד ולא מפני שום בריה שבעולם, כי הנה זה ברור, שעיקר מדת היראה הוא רק לירא וליפחד מהדרת גאונו יתברך, ולא מפני שום דבר אחר כלל, שהרי אי אפשר לשום דבר להרע לו בלתי רשותו יתברך, ולמה לו לירא מהם, וכמו שכתוב (תהלים) ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם, אבל

כשנופל תחת הטבע והמקרה והמזל, אזי מתחיל לירא ולפחד מיראות הנפולות של עולם הזה, כגון מִשֵׁר או ממושל או מחיה רע, וכן מתיירא ומתפחד מן המוות, כי מדת היראה נפלה אצלו, ומתלבשת בעניני עולם הזה, לעורר אותו לחזור אל מדת היראה, לחזור ולהתבונן שאין לו לירא וליפחד כלל מאלו הדברים, רק ממנו יתברך לבד, ואז אוהו בבחינת משפט, היינו ששופט עצמו בתפילתו ובהתבודדותו בינו לבין השם יתברך, למה הוא מפחד מדברים אלו, אולי פגם באיזה דבר שגורם לו אלו היראות, וכדן ושופט את עצמו על כל עסקיו, אזי הוא מסלק מעליו את מדת הדין שלמעלה, כי כשיש דין למטה אין דין למעלה (דברים רבה), ואזי אין מן הצורך למדת הדין להתלבש ביראות הנפולות של עולם הזה, כי כבר העלה את מדת היראה לשרשה, והמשיך על עצמו יראתו יתברך לבד, ולכן כפי שאדם עוסק בתפילה ובהתבודדות אליו יתברך, ודן ושופט עצמו על כל דרכיו אם מתנהג כמו שצריך, כן ממתיק מעל עצמו כל מיני דינים ויראות נפולות, ונשאר אצלו מדת היראה ברה ונקיה, אשרי לו.

והנה רביז"ל מלביש השגה הנ"ל ב"צפרדע" המוזכר במאמרו של רבה בר בר חנה (ב"ב), כי צפרדע מרמז על תיקון היראה, כי היא מילה מורכבת משני מילים, צפור-דיעה, ובפשטות פירושה, שהצפרדע נותן דיעה בצפרים העפים בגובה העולם, כי כשהם צמאים למים ואינם יודעים מקום המים, כששומעים צרפדעים מקרקרים למטה, הם יודעים שלמטה יש מים, ועל פי סוד הצפרדע מרמז על עליית היראה לשרשה, כי חכמינו הקדושים מושלים ימי שנותינו לצל

צפור הפורח באויר, וכמו שאמרו (בראשית רבה פרשה צ"ו סי' ב') על הפסוק (דברי הימים א' כ"ט) כצל ימינו על הארץ ואין מקוה, הלואי כצלו של כותל או כצלו של אילן אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, דכתיב (תהלים קד) כצל עובר, ואין מקוה, ואין מי שיקוה שלא ימות, עיין שם, נמצא שהצפור מעורר את האדם ליראתו יתברך, שסופו לצאת מעולם הזה לחזור אליו יתברך וימיו יפרחו כצל, וכשיש לו יראה אמיתית אזי אינו מפחד מן המוות, כי בין חיים למיתה אין חילוק כי אם במדה אמה אחת, שעכשיו האדם שוכן בכאן ואחר כך הוא ואחר כך שוכן בקבר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א), נמצא שהצפור מעורר למדת היראה, וכשיש לו דעת אזי יראתו בשלמות, ולכן הצפרדע מרמוז על יראה אמיתית, כי הוא צפור-דיעה, יראה עם דעת שזהו העיקר.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מכת הצפרדע שהוכה בה המצרים, ועל פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן מאד את ענין מכת הצפרדע, כי הנה פרעה היה כופר בהשגחה עליונה, ואמר מי ה' אשר אשמע בקולו, ונקרא פרעה על שם פ"ה ר"ע, שזהו פגם הדיבור שגורם לאדם כל הצרות והיסורים שעוברים עליו בחיים בבחינת רוח סערה עושה דברו, שכל הרוח סערה שעובר על האדם בא מדיבורי פיו, ולכן היה נפגם אצלו מדת היראה, ורצה להגביר יראות הנפולות בעלם שעם ישראל יראו ויפחדו ממנו, ולכן הוכה במכת הצפרדע שהוא ענין צפור דיעה הנ"ל, להכניס יראה אמיתיים בבני אדם, ואפילו כשבא והודה שהמכה בא

מהקדוש ברוך הוא, ושאל אותו משה רבינו למתי אעתיר לך וכו' ענה ואמר "למחר", ופירשו המפרשים כי רוצה להראות כאילו הכל טבע מקרה ומזל וכאילו משה רבינו יודע שעל פי הטבע צריך הצפרדעים להיכרת היום, כי זה דרך הסטרא אחרא לדחות הכל על מחר, כאילו היום כבר אין יכולים לעשות בה כלום, וכך הוא דוחה את האדם מיום ליום, אבל מי שדבוק בו יתברך יודע שאין שום מושג של זמן כלל, כי הוא יתברך היה הוה ויהיה, נמצא שבכל רגע ורגע יכולים להידבק בו יתברך, וזה מה שענה לו משה רבינו "כדברך" ולכאורה יפלא מהו כדברך, אבל משה רבינו אמר לו שזה שאתה אומר "מחר" זה כדברך כמו הדיבור פגום שלך, שגורם לך כל הצרות ושאיין לך יראת אלקים, אבל אני אנלה לך יד ה' שבאמת יכרת הצרדכעים למחר למען "תדע" בדעת אמיתי כי אין כה' אלקינו, ושיכנס בך יראת אלקים להכנע מלפניו, והשם יתברך יזיכינו להגיע אל מדת היראה באמת ונירא וניפחד מהדרת גאונו יתברך עדי נזכה לשוב בתשובה שלמה ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

